

ProDef BULLETIN

PROFESSIONALS BIJ DEFENSIE

maart 2018 | nummer 2

GOV|MHB
PROFESSIONALS BIJ DEFENSIE

INHOUD

- 2 Column duovoorzitters
- 4 Uit het overleg
- 6 Burgers i.p.v. KMar personeel, niet doen!
- 8 Veiligheid binnen Defensie
- 10 De ANW compensatie is dood, leve de ANW aanvulling
- 11 Verkiezingen Verantwoordingsorgaan
- 12 Uitspraak Centrale Raad van Beroep over AOW-gat SBK2012

- EN VERDER
- 9 Medezeggenschapsverkiezingen
- 13 GOV|MHB zaken
- 14 Juridische column
- 15 Column Militaire Politiek
- 16 Column vice-voorzitter

www.ProDef.nl

Leiderschap

door Marc de Natris

Medio februari kreeg minister Bijleveld de spreekwoordelijke draai om haar oren van haar collega's in Brussel. De één noemt Nederland een zwartrijder, de andere een "freerider". Nederland blijft binnen de NAVO ver achter als het gaat om de gemaakte afspraken in Wales, waarin Nederland belooft in 2024 2% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) aan Defensie uit te geven. Het weerwoord van minister Bijleveld in Brussel was dat Nederland 5 miljard meer uitgeeft aan Defensie. Onze minister van defensie zei hier niet bij dat dit over 4 jaar wordt uitgesmeerd.

Premier Rutte tweette zijn weerwoord onlangs vanuit München: "Samen met @MinBijleveld gesproken met SG NAVO @jensstoltenberg. Onderstreept dat NL gecommitteerd blijft aan de gemaakte afspraken over de stijging van de defensie-uitgaven tijdens de #NATOSummit in Wales". Het budget is sinds 2014 inderdaad gestegen. Echter, ten opzichte van 2014 geeft Nederland niet meer uit als men dit vertaalt naar het % BBP. Het budget blijft rond de 1,1% schommelen. De in Wales 2014 door premier Rutte en voormalig minister Hennis uitgesproken intenties zijn dan tot op heden ook niet meer dan een papieren tijger. Ik zie, tot op heden, het uitgesproken Wales commitment dan ook niet terug in het regeerakkoord van het kabinet Rutte III. De Defensienota 2018 zal hier voorsnog óók geen verandering in gaan brengen daar het budget niet wordt verhoogd, hoogstens anders wordt verdeeld.

Het Wales commitment kan alleen maar worden nagekomen als er in het kabinet en de Tweede Kamer leiderschap wordt getoond. Dit leiderschap is hoognodig om Defensie en haar personeel uit het dal te loodsen waarin Defensie zich nu bevindt. Leiderschap tonen geldt niet alleen voor onze politici. Het geldt óók voor onze commandanten. Door de vele vacatures wordt het bij de Operationele Commando's steeds lastiger om het operationele product te blijven leveren. De druk op het personeel, zeker bij schaarste-categorieën, wordt hierdoor steeds groter. Hierdoor komen de wensen van het personeel regelmatig in de knel. In de knel omdat toezeggingen voor onder andere bijzonder verlof op het laatste moment door commandanten worden ingetrokken omdat een vaar- of oefenprogramma op het laatste moment wordt gewijzigd. Te vaak wordt er dan voor de gemakkelijke oplossing gekozen en onder de noemer 'operationeel belang' de toezegging aan het personeel ingetrokken. Het gevolg laat zich raden, de vakbond wordt ingezet om naar de redelijkheid en billijkheid van de intrekking te kijken of nog erger, na de zoveelste keer verlaat men boos en teleurgesteld Defensie. Dit laatste kan nooit de bedoeling zijn geweest van de commandant. Korte termijn winst leidt dan tot verlies van schaars personeel. De oplossing is in mijn ogen simpel: stel de mens centraal en je zult zien dat iedereen tijdelijk misbaar is en dat er altijd een alternatief voor handen is als men hier in gezamenlijkheid naar kijkt. Gevolg: eind goed, al goed en het personeel en hun thuisfront voelen zich weer gewaardeerd.

Colofon

Het ProDef bulletin is een uitgave van de Gezamenlijke Officierenverenigingen en Middebaar en Hoger Burgerpersoneel bij Defensie (GOV|MHB). Het bulletin verschijnt 8 keer per jaar.

Adres secretariaat GOV|MHB en redactie ProDef bulletin:
Wassenaarseweg 2
2596 CH Den Haag
070-3839504
www.prodef.nl
info@prodef.nl
(secretariaat/administratie)
secretaris@prodef.nl
(redactie ProDef bulletin)

Redactie

Ing. M.E.M. de Natris (hoofdredacteur), N.J. van Lierop (eindredacteur), drs. M.A.M. Weusthuis, R. Bliet, T. Kofman, N. van Woensel

Aan dit nummer werkten mee:

mr. R.J. Oostendorp(cartoon), Drs R.W. Manak (correcties), Mr. B. Blonk, P. van Maurik, J.L.R.M. Vermeulen, Mr. O.W. Borgeld

Vormgeving

Frank de Wit, Zwolle

Drukwerk

Wilco Art Books, Amersfoort

Advertenties

070-3839504

© ProDef bulletin

Overname van artikelen is enkel toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie en onder uitdrukkelijke vermelding van de bron. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de teksten in dit bulletin.

Wijzigingen adres- en persoonsgegevens

Svp doorgeven aan het secretariaat van de GOV|MHB: 070-3839504
info@prodef.nl

Juridisch advies

Voor arbeidsgerelateerde vragen en/of conflicten beschikt de GOV|MHB over drie juridische adviseurs. De procedure loopt in aanvang via de coördinator M.E.M. de Natris (duo-voorzitter GOV|MHB, 070-3839504 of coördinator.ib@prodef.nl). In spoedeisende gevallen kan onder goedkeuring achteraf rechtstreeks contact worden opgenomen met:

• mr. B. Blonk
070-3839504
bert.blonk@prodef.nl

Kopij

Kopij voor nummer 3 van het ProDef bulletin dient voor 16 april 2018 per e-mail bij de redactie aanwezig te zijn.

Column duovoorzitters

door Ruud Vermeulen

Verdeel en heers

Onlangs werd ik geconfronteerd met een voorwoord in een, met de Luchtmacht sympathiserend blad, waarin werd voorgesteld om ongeveer de helft van de landmacht op te heffen, de marine te marginaliseren en daarvan 61 F-35's te kopen.

Laat ik eerst en vooral duidelijk maken dat ik een aantal van 37 F-35 een belachelijk laag aantal vind. Ook de onderliggende berekening dat je op basis van die 37 toestellen met maximaal vier vliegtuigen aan missies deel kunt nemen is in tegenspraak met de behoefte zoals wij die de afgelopen 10 jaar gezien hebben. Bovendien, als de inzetbaarheid iets lager is dan ingeschat, dan kunnen wij zelfs deze vier niet leveren. Daarnaast wil geen enkele militair ingezet worden zonder voldoende luchtsteun. Dus de vraag om 61 toestellen is legitiem. Daar komt nog bij dat als de KM één op één zijn schepen mag vervangen, waarom mag de Luchtmacht dan niet één op één zijn toestellen vervangen?

In de afgelopen jaren hebben wij de veiligheidssituatie in de wereld volledig zien

veranderen. Hebben wij dat voorspeld, in het geheel niet. Dat Poetin de Krim zou innemen was in ieder geval een onplezierige verrassing. Dat hij een deel van de Oekraïne in zijn greep houdt en zowel Oekraïne als Wit-Rusland bedreigt, is denk ik wel een breed geaccepteerd feit, ondanks minister Zijlstra. De Noord Afrikaanse lente is op Tunesië na in bloed gesmoord. En iedereen die zich in deze regio verdiept, kan zien hoe zwak de regimens daar zijn.

Het Midden-Oosten staat in vuur en vlam

Wereldmachten schampen langs elkaar in Syrië. Het bericht onlangs dat Amerika bij bombardementen 100 Russische 'huurlingen' heeft gedood is een dergelijk probleem. Allereerst is het de vraag of het

Bron: Ministerie van Defensie

wel echte huurlingen zijn en niet 'gecamoufleerde' Russische soldaten. Het incident wordt door beide grootmachten zoveel mogelijk doodgezwegen, maar de moeders en de vrouwen in Rusland zullen hier geen genoeg mee nemen. Regionale grootmachten vechten om een wijziging van de machts- en gebiedsverantwoordelijkheden. Iran en Hezbollah versus Israël. Op de achtergrond speelt de kernwapendiscussie nog met Amerika en de EU. Saoedi-Arabië versus Iran, wat in Jemen wordt uitgevochten. Turkije die stukken grond in Syrië probeert te bezetten en daarmee invulling geeft aan de Ottomaanse gedachte. De strijd tegen de Koerden in Irak en Syrië. En ik zou zo nog wel even door kunnen gaan.

Een regio die nog op ontloffen staat

In Centraal Afrika zien wij de gevolgen van de klimaatverandering. Bovendien is er een ongekende groei van de bevolking, en regeringen waar veelal corruptie de heersende regeringsvorm is. Tegelijkertijd zien wij dat in Europa door de immigratiedruk van oorlogs- en economische vluchtelingen de publieke opinie kantelt; *Europe first?*

Door deze gewijzigde veiligheidssituatie, maar ook het besef dat ontwikkelingen niet voorspeld kunnen worden, leeft op dit moment breed de gedachte dat wij meer middelen aan Defensie moeten gaan besteden. In dezelfde periode geeft Amerika naar mijn mening terecht aan dat zij van rijke landen

zoals Nederland en Duitsland verwacht dat ook zij hun verantwoordelijkheid nemen. Dat zij hun *fair share* leveren. Deze zomer zal Trump hier zeker weer op tamboereren en ook Nederland de maat nemen, zoals gezegd: terecht. Loop maar eens over het kerkhof in Margraten of op de erevelden in Normandië. Daar zien wij hoeveel van hun zonen zijn opgeofferd voor onze vrijheid. Moeten wij dat hen door onze eigen nalatigheid opnieuw vragen? Zullen zij bereid zijn om een dergelijke inspanning weer te leveren?

Nederland moet haar *fair share* leveren: een voor Nederland en zijn belangen relevante krijgsmacht. De dreigingen waar wij mee te maken hebben, vereisen een Landmacht die kan vechten, maar die ook kan bijdragen aan de tweede hoofdtaak, het handhaven van de internationale rechtsorde. Nederland moet daarnaast in staat zijn op korte termijn 4500 man te leveren voor de veiligheid in eigen land. De andere krijgsmachtdelen zullen in deze laatste opdracht ook participeren, maar beschikken over minder personeel.

Elk optreden moet worden ondersteund door een adequate Luchtmacht, anders ga je dat gevecht niet winnen. Los nog van de inzet tijdens missies waar onze Luchtmacht nu al vele jaren achtereen een belangrijke rol speelt. En de Marine, als de aanvoerroutes vanuit Amerika niet opgehouden kunnen worden, dan is dat echt een probleem voor onze veiligheid en onze afschrikking. Als wij niet kunnen optreden tegen piraten, als wij het Koninkrijk in de West niet kunnen ver-

dedigen, dan voldoen wij zelfs niet meer aan de eerste hoofdtaak. En dan wil ik het nog niet eens hebben over het optreden in de Middellandse zee.

En ja, er is en was te weinig geld. Dan kun je ten koste van je collega's willen gaan. Dan kun je proberen elkaar te kannibaliseren ten eigen faveure, maar dan ben je bezig om bepaalde politieke partijen die Defensie een slecht hart toedragen argumenten te geven om de krijgsmachtdelen tegen elkaar uit te spelen, verdeel en heers toe te passen. Dat is op zijn zachtst gezegd onverstandig. Deze afweging moet gemaakt worden in beslotenheid door de OPCO-commandanten onder leiding van de CDS en vervolgens bevestigd worden door de politieke leiding. Maar in godsnaam, wij moeten elkaar niet laten uitspelen. Vecht dit niet over elkaars rug uit. Nederland heeft op grond van zijn economie, zijn bevolking, zijn internationale positie, zijn grondwet, de dreigingen en de onvoorspelbaarheid van de geopolitieke situatie in de wereld een geloofwaardige KM, KL, Klu en Kmar nodig. Hoe de verdeling eruitziet van het beschikbare geld (begroting) dat ligt bij de OPCO-commandanten en de CDS. Als er structureel te weinig geld is voor Defensie dan wenden wij ons gezamenlijk tot de politiek en de Nederlandse samenleving en overtuigen hen van de noodzaak. Dat is hoe het zou moeten werken.

Laat ons niet tegen elkaar uitspelen, na 30 jaar verdeel en heers zouden wij toch beter moeten weten!

Arbeidsvoorwaarden

Uit het overleg

door Niels van Woensel

Sinds begin van dit jaar is het Georganiseerd Overleg bij de sector Defensie weer hervat. Dit nadat het overleg bijna een jaar opgeschort is geweest vanwege de moeizame onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden. Hierdoor is over veel onderwerpen meer dan een jaar niet overlegd. Sommige onderwerpen zijn door de tijd achterhaald en andere nieuwe onderwerpen zijn in de loop van dat jaar ontstaan zonder dat die konden worden besproken in het overleg.

Ook dienen de afspraken uit het AV-akkoord 2017-2018 op een juiste wijze in de regelgeving te worden vastgelegd en is het van belang dat goed overleg wordt gevoerd over de overgang naar de nieuwe dienstenderegeling. Tot slot is ook het overleg over de reorganisaties na ruim anderhalf jaar weer opgepakt waardoor er een 'boeg golf' aan plannen is ontstaan. Ook is het ontzettend lastig om de veranderingen van het afgelopen jaar alsnog mee te nemen in de (verouderde) plannen. Hieronder volgt een kort overzicht van de belangrijkste onderwerpen die de afgelopen tijd aan bod zijn gekomen in het overleg en die wij als GOV/MHB onder de aandacht hebben gebracht of waar besluitvorming over heeft plaatsgevonden.

Arbeidsongeschiktheidsverzekering (IPAP)

Defensie biedt de mogelijkheid om via verzekeraar Loyalis een Arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV), die voorheen bekend stond als IPAP (Invaliditeitspensioen Aanvullingsplan), af te sluiten. De AOV wordt standaard twee jaar voor het bereiken van de ontslagleeftijd (vanaf de ontslagbescherming) stopgezet door verzekeraar Loyalis. Vanwege het invoeren van de nieuwe dienstenderegeling per 1 januari 2017, ontstaat de situatie dat militairen voor wie de AOV reeds is stopgezet, door het langer werken in de nieuwe dienstenderegeling buiten de periode van ontslagbescherming vallen. Er is dan geen dekking bij arbeidsongeschiktheid en ook geen ontslagbescherming. Op verzoek van de Centrales van Overheidspersoneel (centrales) heeft Defensie geïnformeerd bij Loyalis naar de mogelijkheden om stopzetting, in het geval dat er wordt gekozen voor de nieuwe dienstenderegeling, terug te draaien. Loyalis heeft Defensie laten weten dat deze mogelijkheid bestaat, en dat alle

mensen van wie de AOV reeds is opgezegd (vanwege het bereiken van de twee jaar voor het leeftijdsontslag) een brief zullen ontvangen. In deze brief wordt de mogelijkheid geboden om (onder dezelfde voorwaarde als ten tijde van de opzegging) met terugwerkende kracht de verzekering te hervatten. Dit betekent dan wel dat ook de premie met terugwerkende kracht in rekening zal worden gebracht.

Pre-transitiefuncties in het kader van DOKM

In het overleg is gesproken over de zogenaamde pre-transitiefuncties voor de Doorontwikkeling Krijgsmacht (DOKM). Deze (tijdelijke) functies gaan de voorziene uitbreiding van de Krijgsmacht voorbereiden. Lange tijd stelde Defensie zich op het standpunt dat over de inrichting van deze functies de aanwijzing Uitvoering Reorganisaties Defensie (URD) niet van toepassing is, vanwege het tijdelijke karakter van deze functies. De centrales waren het hier niet mee eens. Ten eerste, omdat het in veel gevallen geen tijdelijke functies betrof, maar ook omdat het een grote hoeveelheid functies betrof en daar geen algemene personeelsaspecten over afgesproken zijn. Uiteindelijk is er in de Werkgroep Algemeen Personeelsbeleid (WG AP) overeengekomen dat er gestopt wordt met het verder vullen van de pre-transitiefuncties die nog vacatures zijn en waar geen reeds gedane toezeggingen op van toepassing zijn. Dit geldt totdat de functies conform het URD geformaliseerd zijn in de diverse reorganisatieplannen van de defensieonderdelen. Dit betekent dat Defensie met terugwerkende kracht alsnog overleg met de betreffende medezeggenschap moet voeren, en met de centrales afspraken moet maken over de algemene personeelsaspecten. In een aantal reorganisatieplannen die de afgelopen weken zijn behandeld is dit inmiddels gebeurd.

Golden hour

Hoewel dit ongebruikelijk is, zijn in de Werkgroep Algemeen Personeelsbeleid vragen gesteld over een Kamerbrief 'Zorg in Mali' van 1 december 2017. Hierin werd gesproken over militaire tijdlijnen voor medische zorg in traumagevallen, waarbij gesteld werd dat binnen tien minuten eerste hulp geboden dient te worden, binnen een uur een arts aanwezig dient te zijn en binnen twee uur noodzakelijke chirurgische capaciteit beschikbaar dient te zijn. Waar voorheen vaak werd gesproken over het 'golden hour' ten aanzien van de beschikbaarheid van chirurgische capaciteit, en dit eerder ook in 2014 als voorzieningenniveau ten aanzien van medische tijdlijnen is overeengekomen, wordt er nu dus over afwijkende tijdlijnen voor medische zorg gesproken specifiek voor de situatie in Mali. Defensie heeft in de WG AP bevestigd dat de afspraken over het voorzieningenniveau in 2014, en dus ook het 'golden hour' nog steeds van toepassing zijn. Hoe de opmerkingen in de kamerbrief in dit licht moeten worden bezien en wat de daadwerkelijke situatie in Mali nu is, zal in een brief van de minister worden toegelicht en worden behandeld in de WG AP.

Rekentool oDER/nDER

De afgelopen maanden hebben wij veel vragen over de rekentool oDER/nDER gekregen. Men maakt zich zorgen of de getoonde berekeningen wel kloppen. In het overleg hebben de centrales hun zorgen geuit over de betrouwbaarheid van de rekentool. Defensie heeft contact opgenomen met het ABP om er zeker van te zijn dat de getoonde maatmensen uit de rekentool juist zijn. Het ABP heeft bevestigd dat dit het geval is. Dit betekent echter niet dat de getoonde maatmensen uit de rekentool overeen komen met de persoonlijke situatie van de militair. Hiervoor is een individuele berekening benodigd en deze kan, indien gewenst, worden opgevraagd. Wij hebben Defensie

er tevens op gewezen dat het verzoek voor zo'n individuele berekening in veel gevallen door het Dienstencentrum Human Resource wordt afgewezen. Hierop heeft Defensie de toezegging gegeven dat iedereen die een individuele berekening wenst, deze zal krijgen en dat er maatregelen zullen worden genomen om afwijzingen van dergelijke verzoeken te voorkomen.

Premie pensioenen boven €100.000

De GOV/MHB heeft samen met het Ambtenarencentrum (AC) en de Algemene Centrale Overheidspersoneel (ACOP) een brief naar het overleg gestuurd om de vrijvallende werkgeversbijdrage pensioenpremies, als gevolg van de aftopping van de pensioenen op het inkomensdeel boven de €100.000, met terugwerkende kracht ter beschikking te stellen aan de werknemers die door deze aftopping zijn getroffen. Bij andere overheidssectoren is dit al gebeurd door de salaristabellen aan te passen. Het voorstel van de drie centrales is om met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2015 het bedrag in één keer uit te betalen. Daarnaast verzoeken wij de vrijval van pensioenpremie met ingang van 2018 in de nieuwe salaristabellen te verwerken.

Het onderwerp zal behandeld worden in de Werkgroep Postactieven.

Onderhandelingen arbeidsvoorwaarden

Op 24 november 2017 hebben de centrales tijdens een vergadering van het Sector Overleg Defensie (SOD) aangegeven dat verdere arbeidsvoorwaardelijke onderhandelingen over een nieuw specifiek pensioenstelsel voor militairen en aanpassingen in het loongebouw snel opgestart moesten worden. Dit om het akkoord overeengekomen op 1 oktober 2018 mogelijk te maken. Deze urgentie werd door Defensie onderschreven. Vervolgens werd het in de WG AP van 16 januari 2018, bij het opstellen van het vergaderschema 2018, duidelijk dat de start van deze onderhandelingen in een vergadering van de Werkgroep Arbeidsvoorwaarden (WG AV) nog op zich liet wachten. Tot grote teleurstelling van de centrales werd deze eerste vergadering van de WG AV uiteindelijk gepland op 15 februari. Op 9 februari jl. ontvingen wij een brief met de mededeling dat de WG AV van 15 februari eenzijdig, en zonder opgaaf van redenen, werd geannuleerd. Opnieuw zijn hierdoor meerdere weken verloren gegaan. Kostbare tijd die noodzakelijk is

om voor de genoemde datum van 1 oktober 2018 tot overeenstemming te komen. Daarvoor is het immers noodzakelijk dat er, rekening houdend met de zomerverlofperiode, uiterlijk medio juni 2018 een onderhandelaarsresultaat arbeidsvoorwaarden ligt. De eerstvolgende vergadering van de WG AV stond gepland voor 8 maart, maar ook voor die vergadering kwam Defensie niet (op tijd) met de benodigde stukken. Daarop hebben wij Defensie verzocht een vergadering van het SOD te beleggen en dit onderwerp te agenderen voor deze vergadering.

Naast de bovengenoemde onderwerpen zijn er nog diverse andere onderwerpen die de afgelopen maanden in het overleg zijn behandeld. Sommige onderwerpen dienen eerst in een technisch werkverband voorbereid te worden voor de behandeling in het overleg. Andere zaken zijn nog onderwerp van discussie of wachten nog op een schriftelijke stellingname dan wel afhandeling van Defensie. Er ligt in ieder geval nog een hoop werk op een groot aantal dossiers voor ons. De GOV/MHB hoopt snel tot overeenstemming te komen over deze dossiers om het personeel de duidelijkheid te kunnen geven die het verdient.

Cartoon

door Robert Jan Oostendorp

PREMIER POLEN: NEDERLAND IS ZWARTRIJDERS VAN DE NAVO

Burgers i.p.v. KMar personeel, niet doen!

Onlangs werden wij verrast door het nieuws dat de Koninklijke Marechaussee (KMar), burgers verkort gaat opleiden om paspoortcontroles te gaan doen. Vanuit de organisatie wordt hier zeker niet overal positief op gereageerd. De naar buiten uitgebrachte boodschap stelt dat het slechts om een proef gaat. Bovendien worden deze tijdelijk ingehuurd burgermedewerkers voorlopig alleen ingezet bij de controle van paspoorten binnen de Schengenlanden en alleen in vakantieperiodes. Periodes waarin de KMar zelf kampt met minder beschikbaar personeel en de vraag naar controle door het grote aantal reizigers juist groter is.

Het afgelopen jaar heeft onomstotelijk aangetoond dat Schiphol flexibel moet kunnen reageren op het verschil in aanbod van reizigers. De chaos bij de voorjaarsvakantie was duidelijk, dit mag niet meer gebeuren. Met andere woorden: het probleem kan niet worden ontkend, maar hoe ga je het oplossen? Dat is de vraag die voor ligt.

Waarom zijn wij niet geporteerd van de gedachte om burgers in te zetten? Schiphol is in Nederland met afstand de belangrijkste plaats om Nederland, en daarmee de Schengenlanden binnen te kunnen komen. Het is een van de grootste luchthavens van de wereld en de derde luchthaven van Europa. Zoals wij al eerder gezien hebben is veiligheid hier van essentieel belang. Er zijn hier meerdere soorten van veiligheid in het geding:

- De veiligheid van de passagiers op de luchthaven en de controle op het voorkomen van het kapen van toestellen in de lucht begint op de luchthaven.
- Maar ook de veiligheid van het KMar-personeel. Er is een ijzeren wet, politie en militair personeel treedt altijd buddy gewijs op, de één dekt de ander. Een tegenstander heeft weliswaar het voordeel van de verassing, maar hij moet zijn aandacht verdelen over

tenminste twee gewapende, goed opgeleide en geoefende wetsdienaars.

- Het gaat ook over de veiligheid van Nederland. Een goed voorbeeld hiervan is het inreizen en doorreizen van terroristen.
- De veiligheid is ook in het geding door het vlak naast elkaar hebben van verschillende zones waardoor bijvoorbeeld drugs vanuit een douanegebied op Nederlands grondgebied kunnen komen.
- Ook de veiligheid van de KMar als organisatie is in het geding. Burgers met een korte opleiding krijgen toegang tot de beveiligde KMar-systemen. Willen wij dit? De problematiek rond de politiemol is nog niet eens afgesloten en wij gaan een dergelijke proef beginnen waarbij wij de kat op het spek binden. Natuurlijk is een aantal van deze mensen veel kwetsbaarder voor beïnvloeding vanuit het criminele milieu terwijl ze diepgaand inzicht krijgen in de hele beveiliging rond Schiphol.

En de vraag is dan ook: hebben wij niets uit de laatste onderzoeken geleerd? Je moet niet spotten met deze ijzeren wetten. Ten aanzien van het argument, het is maar een proef; als er geen gekke dingen gebeuren, is de proef geslaagd. Bovendien zal men zeggen dat het alleen verkeer binnen de Schengenzone betreft, iedereen begrijpt ook dat het daarna wordt uitgebreid. Pas als het tot een incident

Bron: Ministerie van Defensie

Reservisten van het Korps Mariniers bewaken marineschepen tijdens de werelddhavendagen 2013. Bron: Ministerie van Defensie

komt, en daar kun je op wachten, dan wordt er geconcludeerd, dat dit wellicht toch niet zo handig was.

Schiphol is het meest ingewikkelde veiligheidsgebied van Nederland en dat realiseren wij ons onvoldoende, er staan grote belangen op het spel. Wat niet ontkend kan worden is dat er een probleem is. Er is een flexibele schil nodig om de topdrukke in vakanties, wanneer bovendien de beschikbare sterkte door eigen vakantieverlof laag is, te kunnen opvangen. Dit probleem kan en mag niet worden weggepoetst en wij hebben de chaos gezien op het moment dat hier even geen aandacht voor was.

In de adaptieve krijgsmacht willen wij meer flexibiliteit in de organisatie aanbrengen, juist om dit soort uitdagingen te kunnen pareren. De discussie gaat veelal over: huur je mensen van buiten in of gebruik je juist het personeel met een defensieverleden? De tweede vraag is: militariseer je ze of gaat het op basis van een overeenkomst met een uitzendbureau? Om met het laatste te beginnen. Personeel, zonder militair verleden, dat je inhuurt vanuit een uitzendbureau, kost wat meer, maar het drukt niet op je sterkte. Je hoeft er geen pensioenlasten voor te betalen. Je hebt ook geen personele organisatie nodig om dit personeel aan te stellen en te begeleiden. Eenmaal een raamcontract laten afsluiten door de DMO en klaar is Kees. Gemakkelijk, snel en geen rompslomp. Bovendien kun je op elk gewenst moment weer van dit personeel af. Maar, wij zouden ook gebruik kunnen maken van reservisten. Dat betekent dat de man of vrouw gemilitariseerd wordt. Hij is beëdigd ambtenaar, mag een wapen dragen en heeft alle rechten maar ook de plichten van een militair ambtenaar. Hij/zij wordt standaard gescreend en er ligt al een veiligheidsdossier over hem of haar.

In de praktijk betekent dit, dat de personeelsorganisatie van de KMar, oud-KMar mensen of actieve reservisten moet gaan benade-

ren. Maar het zouden ook zomaar andere leden van de krijgsmacht kunnen zijn die de dienst gaan verlaten of de dienst verlaten hebben. Ook politiereservisten zouden in deze functies kunnen voorzien. Mensen die de cultuur van "dienen" met de paplepel ingegoten hebben gekregen en waarvan in elk geval het defensiepersoneel al gescreend is. Personeel dat bekend is met het feit dat zij omzichtig moeten omgaan met informatie, personeel dat gewapend kan optreden en hiervoor geoefend en bekwaam is. Ook personeel dat in hetzelfde uniform achter de balie kan zitten. Pas dan zijn wij adaptief bezig. Dan gebruiken wij alle tools om een goed product te leveren, door zowel de veiligheid van de luchthaven van Nederland als van ons personeel te waarborgen. Doe geen concessies aan één van de moeilijkste te beveiligen plekken in Nederland. Zet geen burgerpersoneel in op plaatsen waar men beïnvloed kan worden door de onderwereld. Verbreek niet de ijzeren regel dat de KMar paarsgewijs moet kunnen optreden en elkaar moet kunnen ondersteunen. Maak niet zichtbaar dat vanwege personele tekorten er maar één echte functionaris aanwezig is. Hebben wij niets geleerd van de OVV onderzoeken en het rapport Van der Veer? Dit is een echte aanslag op de veiligheid. Ik begrijp dat de proef al loopt, evalueer deze en stop er daarna mee.

Er zijn andere betere methodes. De vraag naar flexibiliteit is terecht. De oplossing via het uitzendbureau is misschien wel gemakkelijk, maar is geen goede en duurzame oplossing. De veiligheid van Nederland, van Schiphol als *main entrance* in het Schengengebied en die van onze collega's verdienen een betere oplossing, één die meer personele ondersteuning kost, maar echt tot betere resultaten leidt.

Laten wij niet weer voor een dubbelkje op de eerste rang willen zitten. Goedkoop is uiteindelijk duurkoop in deze.

Medezeggenschap

door René Blik

Veiligheid binnen Defensie

Elk schot is helaas een treffer

Het zal niemand ontgaan zijn dat over Defensie bijna wekelijks slecht nieuws te horen, te zien of te lezen valt. De organisatie moet zich telkenmale verantwoorden. Eenieder van buiten Defensie schiet heel eenvoudig met een schot hagel op Defensie en er zit altijd wel een treffer bij. Dit is niet iets waar het personeel van Defensie blij van wordt. Zeker daar waar het nog wel goed gaat en men er alles aan doet om veilig te werken heeft het slechte nieuws zijn negatieve effect op het moreel. Dit draagt, naar de mening van de GOV|MHB, mede bij aan de hoge uitstroom van ons defensiepersoneel.

Het rapport van de commissie-Van der Veer bevestigt, voortbouwend op het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV), dat Defensie het veiligheidsmanagement onvoldoende op orde heeft en dat het dringend structureel moet worden verbeterd. Niet voor het eerst: dat werd ook al geconcludeerd door de Auditdienst Rijk (ADR) en Royal HaskoningDHV in 2015. Het is ongetwijfeld een uitdaging voor alle leidinggevenden (ook binnen het veiligheidsmanagement) om nu te weten waar te beginnen met puinruimen. De bureaucratische procedures, de beschikbare financiële middelen en het tekort aan (deskundig) personeel maken het er niet eenvoudiger op. Het is een feit dat er dat er teveel bezuinigd is. In dit geval op personeel en middelen voor intensieve en gerichte communicatie en opleidingen, benodigd om het veiligheidsbewustzijn te vergroten. Lastig blijft wel dat Defensie er maar niet in slaagt de noodzakelijke verandering in gedrags- en cultuurverandering te bewerkstelligen.

Veiligheidsmanagementsysteem Defensie

De Minister van Defensie is verantwoordelijk voor de zorg voor de veiligheid van de bedrijfsvoering van het Ministerie van Defensie in al haar verschijningsvormen. Veiligheid wordt door toepassing van (operationeel) risicomanagement centraal gesteld bij de uitvoering van de taken van Defensie.

Dat betekent dat wordt gestreefd naar situaties waarin risico's bekend zijn, zodat daar bewust en zorgvuldig mee wordt omgegaan. Het veiligheidsbeleid is er op gericht de risico's op letsel of schade zoveel mogelijk te beperken en in dit verband ongewenste voorvallen te voorkomen. Een van de doelen van het Veiligheidsmanagementsysteem Defensie (VMS DEF) is het voorkomen dat afbreuk wordt gedaan aan het militair vermogen en als gevolg daarvan doelstellingen van missies in gevaar worden gebracht. Bij een goed werkend veiligheidsmanagementsysteem worden bovendien publicitaire, financiële en emotionele gevolgen voorkomen of beperkt.

Het zal niemand verbazen dat de GOV|MHB zich grote zorgen maakt over de huidige 'veiligheid' bij Defensie. In dit geval spreken we niet over de sociale- en zakelijke veiligheid in de werkomgeving, wat niet wil zeggen dat wij ons daar geen zorgen om maken.

Het moet en kan inderdaad veiliger

Het is goed dat de commissie-Van der Veer constateert dat het veiliger kan en moet en ook dat Defensie de conclusies van het

rapport onverkort overneemt en volledig gevolg zal geven aan de aanbevelingen. Maar hoé dan?

"We gaan er heel hard aan werken zonder tijd te verliezen, van hoog tot laag in de organisatie. Defensie zal zich hiervoor tot het uiterste inspannen" zo gaf Defensie te kennen. Dat zijn mooie woorden, maar daarmee is nog lang niet de veiligheid verbeterd. Nog meer mooie woorden: *"De bezuinigingen mogen geen excuus zijn. Risico's moeten beheersbaar zijn. Als we dat niet kunnen garanderen, dan geen inzet"*.

Daar gaan wij als GOV|MHB Defensie aan houden, maar hoe gaan we dan nog op missie? Als een Defensie Onderdeel (DO) nu al aangeeft een bepaalde taak niet te kunnen uitvoeren ziet de GOV|MHB nog steeds niet dat die taak wordt aangepast of vervalt. Net als bij reorganisaties moet de snelheid er bij de missies wel in blijven. Dat belooft nog enige pittige discussies met Defensie.

Je mag niet weggijken

Oud-Shelltopman Van der Veer schetste bij de presentatie van het rapport het ideale beeld waar de Krijgsmacht naartoe moet: *"Je hebt regels en die moet je zo maken*

Defensie minister Ank Bijleveld en commissievoorzitter Jeroen van der Veer.

Vliegveiligheid. De Cougars zijn aangepast om veilig te kunnen landen en meevaren op schepen van de Koninklijke Marine.

dat je je eraan kan houden. Als je ziet dat iemand zich niet aan de regels houdt, moet je optreden. Ook al is het je baas. Je mag niet weggijken." Dat niet-weggijken is natuurlijk een lastige opgave voor de individuele defensiemedewerker. Hij of zij zit in een groot spanningsveld. De opdracht moet op tijd uitgevoerd worden. Maar ten koste van wat?

Helaas heeft de 'can do'-mentaliteit er mede voor gezorgd dat het defensiepersoneel gewend is geraakt aan een taakuitvoering waarbij niet aan alle materiële en personele randvoorwaarden is voldaan. Zelfs commandanten lijken geen prioriteiten aan te geven, onder het mom van capaciteitsgebrek. Hierbij heeft men in een aantal gevallen meer risico's geaccepteerd dan uit het oogpunt van veilig werken verantwoord was. Gelukkig

kijkt niet iedereen weg, maar het is wel een uitdaging. Kijk maar eens naar de verbetermaatregelen die de Luchtmacht heeft genomen, o.a. op het gebied van vervoer door de lucht van gevaarlijke stoffen. Dat wat niet voldoet aan de eisen¹ wordt gewoon niet vervoerd. Tevens wordt dat zijn aangeboden lading niet voldoet aan de vigerende regelgeving. En toch komt Defensie negatief in de publiciteit.

De GOV|MHB zal niet ontkennen dat ook de Luchtmacht problemen heeft met het vervoer van gevaarlijke stoffen, maar juist daarom is er de 100% check bij het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht. Er is een 'zero tolerance' beleid en daarom wordt een deel van de aangeboden lading niet vervoerd. Het is immers Vliegbasis Eindhoven dat wordt geconfronteerd met

de risico's die ontstaan door het niet goed aanbieden van de te vervoeren goederen.

Medezeggenschap

De commissie-Van der Veer geeft aan dat *'de balans tussen de omvang van de veiligheidsorganisatie en diens taken aandacht verdient'*. Hier is de medezeggenschap aan zet. Er is geld vrijgemaakt voor herstel van de balans. Zorg ervoor dat in ieder geval het onderwerp veiligheid weer op de agenda staat, meld risico's en incidenten zelf aan het Hoofd Dienst Eenheid (HDE). Gebruik de ervaring van de achterban/werkvloer. Stel de juiste vragen aan het HDE. Accepteer niet dat er onveilige situaties zijn die niet gemitigeerd (kunnen) worden. De defensie-eenheden moeten in staat zijn om veilig te kunnen werken. De werkgever is en blijft verantwoordelijk voor veilige omstandigheden op het werk.

Evenals de andere bonden vraagt ook de GOV|MHB aandacht voor een snelle verbetering van het veiligheidsmanagement, maar vraagt daarbij wel aandacht voor het man en paard noemen bij fouten en incidenten. Het roepen naar iedereen dat het veiliger moet is weliswaar een mogelijkheid, maar niet effectief. Dan is het makkelijk om te denken dat 'die ander' het wel oppakt. Veel defensiemedewerkers werken al jaren veilig, maar waren roepende in de woestijn toen zij hun collega's of meerdere wezen op de tekortkomingen in het veiligheidsdomein. **Dat moet nu anders!**

¹ • International Civil Aviation Organization-Technical Instructions (ICAO-TI)
• International Air Transport Association Dangerous Goods Regulations (IATA DGR)
• Military Aviation Requirements Operations (MAR-OPS) subpart R

Medezeggenschap

De volgende medezeggenschapsverkiezingen zijn gepland:

Defensieonderdeel	Eenheid	Verkiezingen	Opgeven vóór
DOSCO	Staf DPOD	gesloten	29-03-2018
BS	Hoofddirectie Personeel van de Bestuursstaf	gesloten	10-04-2018
DOSCO	Militair Revalidatie Centrum Aardenburg te Doorn	28-03-2018	09-05-2018
CLSK	Defensie Helikopter Commando	30-03-2018	28-05-2018 t/m 31-05-2018
CLAS	Personeelslogistiek Commando	10-04-2018	28-05-2018 t/m 01-06-2018
DOSCO	Instituut samenwerking Defensie en Relatieziekenhuizen	30-04-2018	04-06-2018

Kijk voor de actuele verkiezingen op:

www.ProDef.nl

Pensioenen

door Martin Weusthuis

De ANW compensatie is dood, leve de ANW aanvulling

De ANW compensatie bij ABP die per 1 mei 2018 komt te vervallen heeft al veel tongen los gemaakt: binnenskamers, in de kranten en op tv. Deze compensatie was tot 1 januari 2018 opgenomen in het ABP pensioenreglement en wordt tot 1 mei 2018 uit coulance nog voortgezet door het ABP. Daarna geldt die compensatie als uitzonderingsregeling gedurende 5 jaar tot 1 mei 2023 nog voor een select groepje deelnemers (de schrijvende gevallen).

Nu is dat ABP pensioenreglement een lijvig stuk van 158 pagina's dat door de jaren heen is uitgebreid en aangepast. U begrijpt: als u hier drukt doet het daar pijn. Een paar gisse geesten ontdekten in een bijlage van dat reglement een zgn. ANW-aanvulling in het geval de ANW-compensatie komt te vervallen. Die ANW-aanvulling is een verho-

ging van het partnerpensioen voor de deelnemers die dienstjaren hebben vóór 1996 en die aanvulling is dus per 1 januari 2018 in werking getreden.

Het ABP-bestuur was in eerste instantie onwillig om aandacht te besteden aan deze onverwachte tegenvaller voor het ABP. Vermoedelijk omdat de aanvulling per per-

soon anders uitpakt en dus veel individueel (reken)werk met zich meebrengt. En om die reden was de eerdere ANW-compensatie nu net afgeschafte! Na druk van meerdere kanten waarin ook uw vakbond een partij heeft meegeblazen, ging het ABP-bestuur overstag en publiceerde het de volgende tekst op de ABP website.

Recht op aanvulling nabestaandenpensioen

Vanaf 1 mei 2018 is er geen recht meer op Anw-compensatie. Naast deze Anw-compensatie kent de ABP-regeling een aanvulling op het nabestaandenpensioen als er geen recht is op Anw van de SVB. Uw (ex-)partner komt in aanmerking voor deze aanvulling als u voor 1996 pensioen opbouwde bij ABP.

Voorwaarden aanvulling

Uw (ex-)partner heeft na uw overlijden recht op deze aanvulling als:

- u pensioen heeft opgebouwd voor 1996
- uw (ex-)partner geen recht heeft op Anw van de SVB
- uw (ex-)partner niet in aanmerking komt voor Anw-compensatie van ABP (dus ook niet voor de uitzonderingsregeling)

Deze aanvulling stopt als uw nabestaande de AOW-leeftijd bereikt. Of als uw nabestaande toch recht krijgt op een Anw-uitkering van de SVB. Voor nabestaanden van militairen stopt deze aanvulling als deze de leeftijd van 65 jaar bereikt.

Hoogte aanvulling

De hoogte van deze aanvulling wordt bepaald op basis van het aantal jaren dat er pensioen is opgebouwd bij ABP voor 1996. De exacte hoogte wordt vast bepaald als de (ex-)deelnemer overlijdt. Een indicatie van de maximale hoogte van de aanvulling ziet u hieronder in de tabel:

Aanvulling nabestaandenpensioen	Hoogte aanvulling incl. compensatie sociale premies*
15 jaar diensttijd voor 1996	€ 4.000 bruto per jaar
10 jaar diensttijd voor 1996	€ 2.800 bruto per jaar
5 jaar diensttijd voor 1996	€ 1.400 bruto per jaar

Anw-compensatie vervalt

De Anw-compensatie van ABP vervalt op 1 mei 2018. Dit betekent dat als u ná 30 april 2018 overlijdt, uw partner niet meer in aanmerking komt voor Anw-compensatie. Er is een uitzondering voor mensen die voor 1 mei 2018 ongeneeslijk ziek zijn en zich daardoor voor 1 mei 2018 niet kunnen verzekeren. Ook zijn er door ABP bepaalde uitzonderingsituaties voor mensen die zich om een andere reden niet voor 1 mei 2018 kunnen verzekeren. (Op de ABP-website vindt u de voorwaarden).

Aanvulling en vervallen Anw-compensatie

Komt u niet in aanmerking voor de uitzonderingsregeling vanaf 1 mei, dan komt uw (ex-) partner in aanmerking voor bovengenoemde aanvulling, voor zover sprake is van diensttijd voor 1996. Om in aanmerking te komen, moet u wel aan alle voorwaarden voldoen.

	Ik kan wel in aanmerking komen voor Anw-compensatie na 1 mei 2018	Ik kom niet in aanmerking voor Anw-compensatie na 1 mei 2018
Ik kan zelf voor 1 mei 2018 een verzekering afsluiten bij een verzekeraar.		X
Ik ben voor 1 mei 2018 ongeneeslijk ziek en daardoor voor 1 mei 2018 niet verzekeraar.	X	
Mijn werkgever biedt uiterlijk op 1 mei 2018 een collectieve verzekering aan (behalve als u ongeneeslijk ziek bent voor 1 mei 2018).		X
Mijn verzekeraar heeft mij voor 1 mei 2018 afgewezen op basis van bijvoorbeeld mijn leeftijd of arbeidsongeschiktheid (behalve als u uiterlijk op 1 mei 2018 verzekeraar bent via een collectieve verzekering van uw werkgever).	X	
Mijn verzekeraar geeft voor 1 mei 2018 aan dat ik minimaal 2x de basispremie* moet betalen (behalve als u uiterlijk op 1 mei 2018 verzekeraar bent via een collectieve verzekering van uw werkgever).	X	

Wat betekent dit voor u?

Als u overweegt zich aanvullend te verzekeren tegen het wegvallen van de Anw-compensatie, dan kunt u rekening houden met deze aanvulling als u aan de voorwaarden voldoet. De maximale hoogte van uw recht op Anw-compensatie vindt u op MijnABP en op uw pensioenoverzicht 2017. Dit bedrag kunt u vergelijken met de bedragen in de tabel hierboven.

Tot zover het ABP.

Defensie

Bovenstaande regelingen gelden voor burgerambtenaren én voor militairen met dienstjaren voor 1996. De hoogte van de ANW-aanvulling wijkt wel af, omdat voor de militair een andere berekenings-

wijze geldt dan voor de burgerambtenaar. De verschillen zijn echter klein. Bonden en werkgever zijn bezig binnen Defensie een (semi-) collectieve ANW hiaatregeling voor alle defensieambtenaren op te zetten. Wij berichten daarover zo gauw iets bekend is en waar u iets mee kunt. Leest u ook de ABP website voor verdere informatie.

Pensioenen

Van 3 tot 30 april 2018 worden voor de tweede keer in zijn bestaan verkiezingen georganiseerd voor het Verantwoordingsorgaan van het ABP. De NOV en de KVMO stellen via de Gezamenlijke Officieren Verenigingen en Middelbare en Hogere Burgerambtenaren (GOV|MHB) kandidaten voor deze verkiezingen.

De GOV|MHB is als vakbond op overheidsniveau aangesloten bij de Centrale voor Hogere en Middelbare Functionarissen. De CMHF is namens alle overheidssectoren (rijk, gemeenten, enz.) vertegenwoordigd in het Verantwoordingsorgaan. De volgende GOV|MHB-kandidaten vindt u terug op de CMHF kieslijsten die u via het ABP in maart bereiken. Hieronder stellen zij zich aan uw voor.

LGEN b.d. Hans Leijh op de CMHF kieslijst gepensioneerd

SBN b.d. Reginald Visser op de CMHF kieslijst gepensioneerd

LKOL Sacco Vossen op de CMHF kieslijst actieven

Besturen doe je voor iemand anders.

'ABP-deelnemers kunnen erop rekenen dat ik als lid van het Verantwoordingsorgaan het ABP-bestuur voortdurend zal voorhouden dat de deelnemer centraal hoort te staan in het denken, doen en laten van bestuurders. Alleen dan is besturen meer dan zitten op het pluche. De kerntaak van het ABP is de ingebrachte pensioenpremie te beheren en te laten groeien, zodat de deelnemer vanaf zijn pensioendatum over zijn geld kan beschikken in de vorm van opgebouwd pensioen. Bij het vervullen van die taak is geen ruimte voor een houding "wij weten wel wat goed voor jullie is". Het ABP-bestuur moet luisteren naar de deelnemers en mag daarop worden aangesproken. De militaire deelnemers aan ABP mogen van mij verwachten dat ik hun bijzondere positie bij de ontwikkelingen in het pensioendossier zal bewaken.'

Op een pensioen moet je kunnen rekenen!

'Ik sta pal staan voor de belangen van gepensioneerde ABP-deelnemers. Ik zal het ABP-bestuur op dat gebied kritisch volgen en op een opbouwende manier in discussie gaan. Een belangrijk onderwerp is de informatievoorziening door het ABP. Door goede informatie kun je de onzekerheid over de hoogte van de pensioenuitkeringen wegnemen. De uitkeringen staan natuurlijk niet vast, maar als je aangeeft binnen welke marges de onzekerheden zich bevinden, bied je toch een vorm van zekerheid. Het ABP moet deelnemers ook actiever informeren over de pensioenselstdiscussie. Het ABP is daar weliswaar geen bepalende partij in, dat zijn in principe de sociale partners, maar nu steeds minder mensen bij een vakbond zijn aangesloten zou het ABP medeverantwoordelijkheid moeten nemen in het goed informeren van deelnemers.'

Invloed uitoefenen op pensioendebat.

'Ik wil deel uitmaken van het nieuwe Verantwoordingsorgaan om de pensioenbelangen van alle deelnemers te behartigen, jong en oud, met speciale aandacht voor de militaire pensioenen. We krijgen de komende jaren te maken met een belangrijke wijziging in het Nederlandse pensioenstelsel. Het Verantwoordingsorgaan is daar niet rechtstreeks bij betrokken, maar ik houd graag de vinger aan de pols waar dat wel mogelijk is. Militairen krijgen ook nog te maken met de omschakeling naar een nieuwe, defensiespecifieke pensioenregeling. Ook daar hoop ik invloed op uit te kunnen oefenen. Ik verwacht aan beide ontwikkelingen bij te kunnen dragen vanwege mijn ervaring met medezeggenschap en kennis van arbeidsvoorwaarden en pensioenen, opgedaan in mijn financiële werkomgeving.'

Ga stemmen! Het zijn verkiezingen, dus de meeste stemmen gelden. Het gaat simpelweg om zoveel mogelijk stemmen op de GOV|MHB-kandidaten. Alleen als veel KVMO-/NOV-/MHB- en KVNRO-leden in actie komen en gaan stemmen, komen onze kandidaten in het Verantwoordingsorgaan terecht en wordt uw (militaire) belang meegewogen in de besluitvorming van het ABP.

Uitspraak Centrale Raad van Beroep over AOW-gat SBK2012

Op 22 februari jl. heeft de Centrale Raad van Beroep de hoger beroepen van de Minister van Defensie tegen de uitspraken van de Rechtbank Den Haag van 24 december 2015 gegrond geoordeeld. Deze uitspraak geldt voor twee GOV|MHB-leden.

De rechtbank had in haar uitspraken bepaald dat de uitkering, op grond van het Besluit bovenwettelijke uitkeringen bij werkloosheid voor de sector defensie (BWDEF, SBK2012 is van toepassing) voor ontslagen defensiemedewerkers met een ontslagleeftijd van 50-plus, niet mag stoppen bij 65 jaar, maar moet doorlopen tot de AOW-gerechtigde leeftijd. De rechtbank baseerde dit oordeel op – kort gezegd – leeftijdsdiscriminatie. De Minister was het hiermee niet eens en is nu dus door de Raad in het gelijk gesteld.

Bron: Ministerie van Defensie

Met deze uitspraak is het grote drieliuk van het zogenoemde AOW-gat voltooid. Dit nadat de Raad eerder in hoger beroepen uitspraken heeft gedaan over het AOW-gat bij de wachtgelduitkering en het AOW-gat bij de UGM-uitkering. Hoewel de SBK2012/BWDEF-casus een van de andere cases afwijkend procedureel verloop had, zijn de drie cases qua juridische beoordeling grotendeels gelijk. Eenvoudig gesteld komt het erop neer dat de Minister, met het beëindigen van de drie typen uitkeringen (wachtgeld, UGM en BWDEF) op 65 jaar, geen leeftijdsdiscriminatie pleegt, doordat zij voor de betreffende ex-defensiemedewerkers financiële maatregelen ter overbrugging van het AOW-gat heeft getroffen. De Raad beoordeelt deze maatregelen als voldoende.

De eerste maatregel is de zogenoemde tegemoetkoming AOW-haai. Dit is een uitkering die netto uitkomt op de netto AOW-uitkering die de betrokkene zou ontvangen als hij/zij AOW-gerechtigd zou zijn.

Daarnaast is er de zogenoemde aanvullende maatregel. Deze maatregel heeft als achtergrond dat de loonheffing vóór het bereiken van de AOW-leeftijd aanzienlijk hoger is dan daarna, omdat dan nog premies voor volksverzekeringen moeten worden afgedragen. Om dit te compenseren garandeert de minister dat de AOW-gat-getroffene een netto-inkomen heeft van ten minste 90% van het netto-inkomen dat hij gekregen zou hebben als de AOW-leeftijd gewoon op 65 was blijven staan.

Tot slot is er nog een maatregel die alleen voor de wachtgelders en BWDEF-ers geldt. Dit betreft een compensatie voor het pensioen verlagend effect dat optreedt wanneer het pensioen al op 65 jaar ingaat. Gedupeerden die in deze categorie vallen krijgen in plaats van de AOW-leeftijd, de gebruikelijke ingangsdatum van het pensioen. Deze compensatie geldt alleen voor het stuk pensioen dat vanaf 2015 is opgebouwd. De reden dat UGM-ers deze compensatie niet krijgen hangt samen met het feit dat hun pensioen op 65 jaar ingaat.

In één opzicht was het hoger beroep wél anders dan de hoger beroepen over het wachtgeld en de UGM. In het SBK2012 staat te lezen dat de werkloosheidsuitkering doorloopt tot de te zijner tijd voor de werkloze geldende pensioengerechtigde leeftijd. In verband daarmee is het BWDEF in 2012 aanzienlijk gewijzigd. Wij hebben voor de Raad betoogd dat uit deze wijziging moet worden afgeleid dat de uitkering inderdaad doorloopt tot de AOW-leeftijd. De Raad houdt echter vast aan 65, zoals vermeld in artikel 122 van het Burgerlijk ambtenarenreglement defensie. Ons betoog dat deze bepaling ten onrechte niet is aangepast aan de allengs ophogende pensioenleeftijd is niet door de Raad gevolgd.

Gegarandeerde maandelijkse inkomen

Een sub-casus in relatie tot SBK2012/BWDEF wordt gevormd door het AOW-gat bij het zogenoemde Gegarandeerde maandelijkse inkomen (GMI); wanneer een defensiemedewerker overtollig is/wordt, kan hij er voor kiezen zelf ontslag te nemen gecombineerd met een maandelijkse uitkering van 30 tot 37,5% van zijn laatste salaris). De Raad heeft zich over het eindpunt (65 of AOW-leeftijd) van deze uitkering nog niet uitgesproken.

Recent hebben de ontvangers van het GMI een besluit ontvangen waarin vermeld staat dat de uitkering stopt bij 65 jaar. Hoewel het GMI óók gebaseerd is op het BWDEF en daarom eenzelfde uitkomst als de uitspraak van 22 februari logisch lijkt, wil ik deze mensen toch aanraden tegen dat besluit bezwaar te maken of zich bij mij te melden. Laten we de strijd tegen het AOW-gat gewoon helemaal afmaken.

GOV|MHB zaken

Nieuwe Cartoonist GOV|MHB: LTZ20C(LD) Robert Jan Oostendorp

Per 1 januari 2018 heeft de GOV|MHB een nieuwe cartoonist voor het ProDef Bulletin en de website www.ProDef.nl. In dit interview stelt hij zich voor en kijkt hij vooruit

Stel jezelf even voor

Ik ben Robert Jan Oostendorp, 32 jaar en ik woon in Utrecht, samen met mijn vrouw Remke en obesikat Guus. In Utrecht heb ik ook rechten gestudeerd om vervolgens in 2013 op te komen als kortmodel LD officier op het KIM. Mijn Praktische Bedrijfsintroductie heb ik op de Zr.Ms. Zeven Provinciën gedaan en mijn eerste functie bij het 10e Combat Service Support Squadron in Doorn als bevoorradingsofficier-officier. Op dit moment ben ik Coördinator bezwaar- en beroepszaken bij Aansturing & Regie in het P&O-huis op de Nieuwe Haven in Den Helder.

Sinds wanneer maak je cartoons?

In mijn studententijd heb ik een korte serie van een cartoon of tien gemaakt, omdat ik het leuk vond om uit te proberen, maar ik heb daar destijds geen vervolg aan gegeven. Ik ben het wel altijd leuk blijven vinden, dus dat ik nu cartoons mag maken voor het bulletin en de website vind het erg leuk.

Waar haal je inspiratie vandaan?

Overall eigenlijk. Ik kijk heel veel naar andere cartoons, omdat ik nog weinig ervaring heb, dus daar kan ik veel van leren. Daarnaast zit het altijd wel in me om over alles een flauwe grap te bedenken, dus nu kan ik dat in cartoon-vorm doen.

Hoe ben je bij het ProDef Bulletin terecht gekomen?

De nieuwe secretaris KVMO, Nikita van Lierop was mijn klasgenootje op het KIM en zij vroeg of het niet iets voor mij was. Die uitdaging wilde ik graag aangaan.

Wat hoop je te bereiken?

Eigenlijk heel simpel: als de lezer van mijn cartoon even moet grinniken of een lach op het gezicht krijgt, ben ik al blij. Maar als het even kan, is het wel leuk om dat te doen met een grap waar je ook nog wel iets mee aan- of afgeeft.

Roadshow NOV/KVMO

Het onlangs afgesloten arbeidsvoorwaardenakkoord biedt meer dan 6000 militairen de keuze om al of niet langer door te werken of de dienst te verlaten. Maar langer doorwerken kan ook buiten de organisatie of een combinatie. De NOV en KVMO informeren u tijdens een aantal bijeenkomsten in het land over rechtspositionele en financiële gevolgen van de keuze om langer in dienst te blijven, regulier uit te stromen, of als u tot een door defensie geuide doelgroep behoort, de organisatie met een SBK eerder te verlaten.

Hetzelfde arbeidsvoorwaardenakkoord biedt ook aan alle fase 3 militairen, tot 5 jaar voor leeftijdsontslag, middelen om hun employability te verbeteren. In dit akkoord wordt aangegeven dat er knelpuntcategorieën gedefinieerd zijn. Militairen in deze categorieën kunnen, ondersteund met SBK-achtige maatregelen, de organisatie eerder verlaten.

Voor 1 januari 2019 moeten de militairen, die een keus hebben tussen de oude en nieuwe dienstinderegel, besluiten waar zij gebruik van willen maken.

Vragen en antwoorden

Behoort u tot de groep militairen die bovengenoemde keuze mag maken, dan is 2018

een belangrijk jaar voor u, een jaar van kansen. Wij begrijpen heel goed dat, voordat u een finaal besluit kunt nemen, u veel vragen hebt die u beantwoord wilt zien. Vragen zoals 'wat gooi ik weg, als ik ervoor kies de dienst te verlaten of wat win of verlies ik ermee als ik besluit om te blijven' maar ook 'wat krijg ik ervoor terug als ik de dienst verlaat, wat zijn de alternatieven?'

Tijdens de bijeenkomsten informeren wij u over wat de mogelijkheden zijn op de arbeidsmarkt. Eerst generiek en daarna naar de diverse relevante sectoren, binnen de regio's. U zult van professionals horen dat de arbeidsmarkt inmiddels omgeslagen is naar een vraagmarkt, waar oudere ervaren professionals interessant zijn.

Hierna zoomen we, waar mogelijk, in op uw persoonlijke situatie. Factoren als: leeftijd, ambitie, diploma's, verworven competenties, beschikbare tijd, maken dat u een unieke positie heeft, die een unieke aanpak vereist. Natuurlijk kunnen uw persoonlijke kenmerken niet uitputtend tijdens de meeting besproken worden en daarom kan, indien u daaraan behoefte heeft, een vervolgspraak worden gemaakt.

Bent u geïnteresseerd in dit initiatief? Volg dan de berichten op onze websites www.nederlandseofficierenvereniging.nl, www.KVMO.nl en www.prodef.nl. Daarnaast houden wij u door middel van onze nieuwsbrieven op de hoogte.

Juridische zaken

door Onno Borgeld

Dwangsom en loonbelasting

Als een burger een verzoek indient bij de overheid heeft hij recht op een antwoord binnen een bepaalde termijn. Dit staat in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Vooral Defensie overschrijdt deze termijn regelmatig. Als dit gebeurt, kan de betrokkene een 'ingebrekestelling' sturen. Hierna heeft de overheid (en dus ook Defensie) nog veertien dagen de tijd om tot een besluit te komen. Wanneer dat niet lukt is het betreffende orgaan een dwangsom aan betrokkene verschuldigd. Dit bedrag kan oplopen van 20 tot 1260 euro. In de afgelopen jaren was Defensie op die manier per jaar ongeveer € 200.000 aan dwangsommen kwijt.

Sinds 2012 meent Defensie dat deze dwangsommen moeten worden gezien als belast loon. Daarom wordt er bij het uitbetalen belasting op ingehouden. Dat kan oplopen tot 52%. De KVMO en de GOV/MHB (en ook andere bonden) zijn het daarmee niet eens en daarom wordt al enkele jaren een tweetal proefprocedures bij de belastingrechter gevoerd. Het bezwaar/beroep loopt niet tegen Defensie maar tegen de Belastingdienst. Het gaat namelijk om een fiscale vraag, ondanks dat de beslissing om belasting in te houden door Defensie is genomen.

Er zijn twee proefprocedures aangespannen. Hiervoor hebben de bonden een loonheffingspecialist ingehuurd. De rest van de bezwaren (dat zijn er inmiddels ruim over de honderd; ik vertegenwoordig 12

verschillende werknemers van Defensie) blijft liggen totdat er een definitieve uitspraak is. Waarom twee procedures? Een officier had een bezwaar tegen een besluit van CZSK waar een financieel aspect aan zat en een andere officier had een bezwaar tegen het MINDEF waar juist geen financieel aspect aan zat. De belastingdienst zegt: "Beiden zijn in dienst van Defensie dus is de dwangsom loon." Wij zeggen: "Beide militairen zijn aangesteld om in militaire openbare dienst werkzaam te zijn" (art 1 onder a Militaire Ambtenarenwet). Zij zijn dus niet in dienst van CZSK of MINDEF. Verder is de Awb een algemeen voorschrift en deze maakt geen deel uit van de rechtspositie van een militair. De dwangsom is een aansporing voor de overheid om op tijd besluiten te nemen. Iedere burger heeft recht op een tijdige uitspraak, dat staat dus

los van de positie van militair ambtenaar." Daarom is het niet juist om de dwangsom als 'loon' te zien.

Hoe is nu de stand van zaken? De belastinginspecteur heeft onze bezwaren afgewezen. Dat was niet verassend. Helaas gaf ook de rechtbank in Haarlem ons geen gelijk. Met de motivering van deze uitspraken zijn wij het niet eens. Daarom zijn wij in hoger beroep gegaan. Op 13 maart 2018 komen de beide proefprocedures voor bij het gerechtshof in Amsterdam. Ongeveer zes weken later volgt dan de uitspraak. Omdat het een proefprocedure betreft is de kans groot dat beide zaken door zullen gaan naar de Hoge Raad, ongeacht de uitkomst. Zowel de bonden als de belastingdienst willen hier een principiële eindoordeel over krijgen. Alleen de Hoge Raad kan dit geven.

ADVERTENTIE

Schade met uitgeleende auto. Hoe zit dat precies?

Extra premie na terugval schadevrije jaren

Een man die zijn auto in 2015 uitleende, zal zich in de toekomst nog wel een paar keer bedenken voor hij dit opnieuw doet. Onlangs oordeelde de rechtbank in Limburg dat de veroorzaker van de schade, de man die de auto heeft geleend, niet op draait voor het financieel nadeel veroorzaakt door de terugval in schadevrije jaren. "Wie zijn auto uitleent aan een ander, weet – of moet weten – dat zijn WAM-verzekering zal uitkeren als er met die auto een schade wordt gemaakt". Leent u uw auto uit en wordt daarmee schade veroorzaakt? U draait zelf op voor de terugval in schadevrije jaren en de hogere premie die dit tot gevolg heeft.

Goed bruiklener?

Anders oordeelde de rechter over de schade veroorzaakt aan de auto van de uitlener. In deze specifieke casus heeft rechter vastgesteld dat gedaagde partij niet als een goed bruiklener heeft gehandeld. Daarom is de bestuurder veroordeeld tot het terugbetalen van de kosten van de schade aan de geleende auto.

Volledige uitspraak zie: ECLI:NL:RBLIM:2018:1521

Prinsenland Autoverzekering

- Wij staan u bij met raad en daad, u maakt gebruik van onze expertise
- Hulp bij afhandeling schade
- Vergelijk uit circa 30 verzekeraars
- Jaarlijkse premiecheck dus altijd de voordeligste premies
- Extra korting voor Defensiepersoneel
- Gratis uw persoonlijke digitale polismap

Telefonisch een offerte of zelf berekenen

Bent u nieuwsgierig naar de premie voor uw (nieuwe) auto. Bereken deze dan via onze online rekenmodule of neem contact met ons. Wij denken graag met u mee over de meest geschikte dekking en adviseren u daar waar nodig.

Bel 010 – 455 25 00 voor een vrijblijvende offerte of bezoek onze website.

Prinsenland Adviseurs

Tel 010-4552500 | www.prinsenland.nl | info@prinsenland.nl | facebook.com/prinsenland

Militaire Politiek

door Peter van Maurik

Het wordt voor de Nederlandse bevolking steeds duidelijker hoe groot de schade aan de krijgsmacht is die in de afgelopen vijftig jaar is aangericht. En dus wordt ook de politiek wakker. Op zich is dat opmerkelijk want het waren de politieke partijen die deze schade hebben veroorzaakt. Uiteraard zullen ze claimen dat er een periode was dat het kon, er was een vredesdividend, en dat zij wel moesten vanwege de bankencrisis. Het argument zal zijn dat er geen andere keuze was.

De vraag is of die politieke realiteit wel zo reëel was? Was er geen andere keuze, was er geen betere keuze? "Achteraf is het altijd makkelijk praten" zal een bij-argument zijn. Ik ga in de komende reeks laten zien dat het zeker anders kon. Dat er vooraf ook genoeg wijsheid beschikbaar was en dat deze financiële slachtpartij niet een logische keuze was. En dat dat al drieduizend jaar geleden bekend was waarom.

Zoals Plato al duizenden jaren geleden waarschuwde voor het gevaar dat een democratie kan bedreigen, zo waarschuwde de Chinese meester Tzu al voor het gevaar van het veronachtzamen van de krijgsmacht. Beter bekend als Sun Tzu waarschuwde hij al dat "kunst van het oorlog voeren cruciaal is voor het voortbestaan van een staat". In zijn werk vind je ruim voldoende aanwijzingen hoe je de staat veilig kunt houden. En ook hoe je een staat in gevaar kunt brengen door onverstandig om te gaan met een krijgsmacht. En laten wij in Nederland, of eigenlijk onze politiek, ongeveer alle fouten hebben gemaakt die je kunt maken.

Ik ga u laten zien hoe de politiek foute keuze op foute keuze stapelde. Ik ga u iets vertellen over het belang van een staande krijgsmacht, over de besturing van de krijgsmacht, over hoe je moreel kunt breken en wat het effect van verdeeldheid is. Kortom: hoe het komt dat de Nederlandse politiek zoveel schade heeft kunnen aanrichten. En dat het niet voor het eerst, maar alweer voor de vierde keer is dat dit is gebeurd. Overigens drie keer met rampzalige gevolgen. Over de vierde keer weet ik nog niets,

maar ik hoop dat het op tijd gekeerd wordt. Laat ik u om te beginnen vertellen hoe meester Tzu beschreef hoe een heerser rampspoed kan brengen over een krijgsmacht. In vrije vertaling noemde hij drie manieren. De eerste is door het leger in te zetten zonder kennis van zaken en zo het leger te verstrikken in operaties waar zij in vastloopt. Daarmee geeft zij haar troepen te weinig middelen. Of door het leger terug te laten trekken als dat niet kan. Ik hoop dat ik u de pijnlijke voorbeelden uit Joegoslavië of het terugtrekken uit Afghanistan niet hoeft voor te rekenen.

De tweede is door berekeningen vanuit het leger niet te volgen en haar eigen berekeningen te maken. Het mag duidelijk zijn dat defensienota op defensienota gebaseerd was op wensdenken en niet op analyses van de omgeving. Menige denktank werd geconsulteerd, maar aan militairen werd maar weinig gevraagd. En als zij zich uitspraken was er altijd wel een politicus die hen wegzette als jongetjes op zoek naar nieuw speelgoed. Het maakt het werk van troepen nodeloos moeilijk.

De derde is wel de meest ernstige van alle fouten. Meester Tzu waarschuwde voor vorsten die het leger wensden te besturen als hun koninkrijk. Vertaald naar onze tijd betekent dit een leger besturen alsof het een bedrijf is of misschien nog wel erger: een gewoon ministerie. En dat is wat het ministerie van Defensie is in de Haagse wereld; een gewoon ministerie, met gewone begrotingen en gewone procedures. Het zal de officieren en manschappen belemmeren in hun werk.

De Nederlandse krijgsmacht wordt bestuurd alsof het een ambtelijk apparaat is, precies wat een krijgsmacht niet is. Een krijgsmacht is een instrument van en voor de staat, niet door de staat. Het was de Franse politicus Clemenceau die stelde dat: "Oorlog voeren te belangrijk is om over te laten aan generaals." Daar had hij gelijk in, maar daarmee bedoelde hij niet dat je er niet naar moest luisteren. Op dit moment zijn er in het Nederlandse ministerie meer topambtenaren dan generaals. En deze ambtenaren hebben zeker meer te vertellen dan de generaals. Ik zou Clemenceau willen aanvullen met: "maar het is rampzalig om niet naar hun te luisteren."

Stand van het land

Begin dit jaar lekkere vette koppen in de kranten over een RABO-dochter die in de USA een mega-voorziening moest treffen (€ 310 mio) vanwege witwas praktijken in de buurt van de grens met Mexico. Waar is dat oerhollandsche boerenverstand gebleven? Snuf en Snuitje aan de Coke®.

Onze voormalige Boerenleenbank komt gelukkig ook wel eens met een positieve actie in het nieuws, bij voorbeeld met de februari 2018 Rabobank "special" over het reëel besteedbaar inkomen van de Nederlandse bevolking dat sinds 1997 nauwelijks is gestegen. Geen verrassing, maar toch goed om eens te kijken naar de redenen van deze stilstand (die de facto achteruitgang is). Een deel valt te verklaren uit de afgenomen huishoudgrootte. Maar meer van belang lijkt het achterblijven van de groei van het inkomen sinds 1977 bij de economische groei. Sinds de jaren tachtig is het aandeel van de huishoudens in het totale inkomen fors gedaald. Het aandeel van non-financiële corporaties in het nationaal inkomen is het meest gestegen. Oorzaak: de hogere winstgevendheid die niet terecht is gekomen bij de huishoudens. Simpel: de toename van de winstgevendheid van bedrijven is direct verbonden met het structureel dalende arbeidsinkomens-aandeel. Een direct gevolg van de automatisering en de internationalisering. Een oplossing zou kunnen liggen in het verbeteren van de vaardigheden van werkenden en het zoeken naar een oplossing voor de fragmentatie van arbeid (opknippen van processen) en een internationale coördinatie bij het hervormen van het belastingstelsel. In de jaren zestig en zeventig verdubbelde het besteedbaar inkomen van huishoudens nog.

Bronnen: RABO-bank/VK/NRC/FED

Gecorrigeerd voor inflatie had een huishouden in 2014 grofweg hetzelfde besteedbaar inkomen als in 1977. Welk een schril contrast! Economische groei leidt steeds minder tot een toename van het huishoudinkomen. Huishoudens krijgen steeds minder van de economische taart, dit ten faveure van overheid (*) en bedrijven. Winst wordt opgepot en het aandeel van het nationaal inkomen dat naar arbeid gaat neemt af, terwijl het aandeel dat naar kapitaal gaat toeneemt. Het totaal beeld is en blijft somber! Tot zover de wetens- en wederwaardigheden van de boerenjongens op sap van de Rabobank "special"! Er is nog tekstruimte om aandacht te besteden aan een pleidooi van een aantal oud-bestuurders van pensioenfondsen om een hogere rekenrente aan te houden. Goed voor de dekkingsgraad van de pensioenfondsen, goed voor het na tien dorre jaren weer eens indexeren van de pensioenen en goed voor de economie van de BV Nederland, want dan hebben onze "ouwetjes" meer te besteden, iets waarvan iedereen zal profiteren. Dan kan opper VVD'er Mark Rutte met recht kraaien, dat Nederland er weer bovenop is. Het pleidooi (opiniestuk op Mejudice) komt van Jean Frijns (oud ABP- bestuurder) en Jelle Mensonides (o.a. ABP). Frijns/Mensonides: "Een beter te verdedigen, prudente, rekenrente zou de gemiddelde dekkingsgraad kunnen verhogen met 10 tot 20 procentpunten. 'Wij hopen dat bij de komende evaluatie van het FTK met een

open vizier naar de huidige manco's van het waarderingssysteem wordt gekeken." Nu zijn de fondsen gehouden hun verplichtingen te waarderen tegen een rekenrente die nauw is gekoppeld aan de risicovrije rekenrente in de markt. Deze rente ligt uiterst laag, dus moet het vermogen dat de fondsen in kas dienen te hebben om aan hun (toekomstige) verplichtingen te kunnen voldoen exceptioneel hoog zijn. Er is steeds meer vermogen nodig om de dekkingsgraad op peil te houden. De dreiging van een korting is nog altijd niet uitgesloten. Volgens Frijns/Mensonides is deze koppeling aan de risicovrije rente niet logisch, omdat er gekort mag worden als de dekkingsgraad te laag is. Ons pensioen is dus niet-risicovrij en zou daarom moeten worden gewaardeerd tegen een niet-risicovrije rente. De heren opteren voor een rekenrente die hoger is dan de marktrente, maar lager dan de verwachte rendementen van de pensioenfondsen. Advies is om aan te sluiten bij de internationale praktijk die pensioenfondsen toestaat om te rekenen met een opslag op de risicovrije rente. Frijns en Mensonides staan niet alleen in hun betoog. Ook Han de Jong (hoofdeconoom ABN-AMRO) kwam onlangs met het betoog dat de pensioenfondsen zich -onterecht-arm MOETEN rekenen. **Rapido op koers naar de macro-stabiele rekenrente! Als het getij verloopt, moet men zijn bakens verzetten!** (*) De belastingdruk verschuift van bedrijven naar de werkende klasse...

Haal meer uit uw lidmaatschap!

Met onderstaande bedrijven en organisaties hebben we afspraken gemaakt die extra voordeel kunnen opleveren!

VERZEKERINGEN MET INTERESSANTE KORTINGEN
OHRA • INTER ASSURE • INTERPOLIS

ADVISEURS VOOR HYPOTHEKEN EN VERZEKERINGEN
PRINSENLAND ADVISEURS

REIZEN MET AANTREKKELIJKE KORTING
AVIS AUTOHUUR • WEEKENDJEWEG.NL

CARDS TEGEN BIJZONDERE TARIEVEN
AMERICAN EXPRESS

En dit is nog niet alles, ga voor het volledige overzicht van onze voordelen, inclusief alle info naar:
www.prodef.nl/
ledenvoordeel.
Mailen kan ook:
info@prodef.nl

KVNRO

